

شماره: ۱۱۶/۱۷۸۶۷

تاریخ: ۱۴۰۰/۰۳/۰۵

پوست:

حضرت آیت الله احمد جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
لایحه معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری
فدرال برزیل که به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده بود و در جلسه علنی روز
چهارشنبه مورخ ۱۴۰۰/۲/۲۹ مجلس با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، به پیوست
ارسال می شود.

محمد باقر قالیباف

دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۲۰۱۲۵۵۶۶
تاریخ ثبت: ۸ - ۳/۱۳۴۰ پرونده
ساعت ورود:

لایحه معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل

ماده واحده - معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی بین دولتهای جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل مشتمل بر یک مقدمه و بیست و پنج ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود. تبصره - رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷)، یکصد و بیست و پنجم (۱۲۵) و یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این قانون، الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل

مقدمه

جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل که از این پس «طرف‌ها» نامیده می‌شوند؛

با تمایل به تقویت روابط موجود میان دو کشور؛ و

با عزم به ایجاد یک نظام واحد و کارآمد در زمینه معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی و بر پایه اصول حاکمیت ملی، عدم دخالت در امور داخلی هر طرف و حمایت از منافع متقابل؛

به شرح زیر توافق کرده‌اند:

ماده ۱

دامنه شمول

طرف‌ها توافق می‌کنند معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی را در سطحی گسترده شامل حقوق مدنی، شرکتی، کار و اداری و نیز احکام کیفری که برای جبران خسارت در دادگاههای مدنی مورد نیاز است، به یکدیگر ارائه دهند.

ماده ۲

حیطه معاضدت حقوقی متقابل

۱. طرف‌ها بر اساس مفاد این معاهده، تلاش می‌کنند تا اقدامات لازم را برای اجرای درخواست‌های معاضدت حقوقی متقابل از جمله در موارد زیر اتخاذ نمایند:

الف) ابلاغ رویه‌ها نظیر احضاریه‌ها و اخطاریه‌ها؛

ب) گردآوری و انتقال ادله از جمله ادله کارشناسی؛

پ) اتخاذ و اجرای اقدامات موقت مانند دستور بازداشت، ضبط، مصادره و توقیف دارایی‌ها، حقوق و دارایی‌های گران‌بها؛

ت) اتخاذ و انجام تمهیدات اجرائی نظیر ضبط دارایی‌ها و حقوق، حق رهن در دارایی‌ها و درآمدها و پرداخت تعهدات نفقه؛

ث) تسهیم و استرداد اموال؛

ج) حمایت از خواندگان و شهود؛

چ) برگزاری جلسات استماع؛

ح) اخذ اطلاعات راجع به قوانین، مقررات و قرارهای دادگاه؛

خ) تجدیدنظر در میزان تعهدات نفقه که در یک قرار قبلی تعیین شده باشند؛

د) ارائه هرگونه معاضدت حقوقی متقابل دیگر که به موجب قوانین طرف‌ها ممنوع نمی‌باشد.

۲. در مورد درخواست‌های معاضدت مربوط به جریان رسیدگی تعهد نفقه، حتی زمانی

که درخواست‌ها برای ابلاغ رویه‌ها یا اطلاع به خواننده ارجاع داده می‌شوند:

الف) نیازی به حضور فیزیکی کودک یا ولی و قیم کودک نمی‌باشد؛

ب) در مواردی که تصمیم دادگاهی در حوزه صلاحیت طرف درخواست شونده وجود دارد که تصدیق می کند کودکی که تعهد نفقه او مدنظر است به اشتباه به خارج از کشور برده شده است، این معاهده اعمال نخواهد شد.

ماده ۳

محتوای درخواستها

۱. درخواست معاضدت حقوقی متقابل در بردارنده موارد زیر می باشد:

الف) نام و عنوان مرجع مرتبط درخواست کننده؛

ب) شرح دقیقی از معاضدت درخواست شده و هدف آن؛

پ) نام، نشانی و در صورت امکان مشخصات، به خصوص نام پدر و نام مادر و

در صورت وجود، تاریخ و مکان تولد شخص موضوع درخواست؛

ت) چنانچه درخواست به اقدام حقوقی یا اداری با حضور طرفها مربوط باشد،

تعیین تاریخ استماع حداقل یکصد و هشتاد روز پیش از تاریخ ارسال

درخواست به طرف درخواست شونده شروع می شود؛

ث) چنانچه در معاضدت درخواستی سؤال از شخص مدنظر باشد، فهرست

سؤالاتی که قرار است در طرف درخواست شونده مطرح گردد؛

ج) هرگونه اطلاعات ضروری دیگر برای شناسایی، اجراء و یا اتخاذ یک تصمیم.

۲. درخواست شناسایی و اجرای تصمیم در بردارنده یک نسخه از موارد زیر نیز

می باشد:

الف) متن کامل تصمیم و تأییدیه اجرائی بودن آن؛

ب) در صورت صدور رأی غیابی و در صورت سکوت رأی در این خصوص،

مدرک مناسب مبنی بر این که مراتب به نحو مقتضی به خواننده ابلاغ شده

است؛

پ) دو نسخه از اصل اوراق نیابت قضائی و اسناد پیوست آن؛

ت) اسناد دیگر که با توجه به ماهیت دعوی، طرف درخواست کننده آنها را ضروری می‌داند؛

ث) چنانچه در طرح دعوی نیاز به حضور یک کودک صغیر باشد، سند کافی برای اثبات اینکه آن کودک صغیر به نماینده قانونی دسترسی داشته است، مگر اینکه به صورت واضح به نحو دیگری در محتوای رأی مقرر شده باشد؛
۳. چنانچه درخواست مربوط به أخذ رأی در طرف درخواست‌شونده باشد باید دربردارنده شرح واضح، عینی، مختصر و کاملی از واقعیات در متن درخواست باشد که موجب صدور درخواست گردیده و همچنین مفاد قانونی حاکم و نیز هرگونه اطلاعات دیگری که می‌تواند اجرای درخواست را تسهیل نماید.
۴. طرف‌ها می‌توانند هرگونه اطلاعات ضروری دیگر را به منظور شناسایی، اجراء یا اتخاذ تصمیم از یکدیگر درخواست یا برای یکدیگر تهیه نمایند.

ماده ۴

زبان

درخواست‌ها به زبان طرف درخواست کننده همراه با ترجمه‌ای به زبان رسمی طرف درخواست‌شونده یا در صورت موافقت متقابل، به زبان انگلیسی ارائه می‌شود، مگر اینکه به گونه دیگر توافق شده باشد.

ماده ۵

امتناع از همکاری

این معاهده در مواردی که درخواست مزبور آشکارا مغایر با حاکمیت، امنیت ملی یا نظم عمومی طرف درخواست‌شونده است، اعمال نخواهد شد.

ماده ۶

مراجع مرکزی و چگونگی ارتباط

۱. مراجع مرکزی توسط طرف‌ها مشخص خواهند شد.

۲. برای جمهوری اسلامی ایران، مرجع مرکزی وزارت دادگستری خواهد بود.
۳. برای جمهوری فدرال برزیل، مرجع مرکزی وزارت دادگستری خواهد بود که می‌تواند همچنین به عنوان مرجع انتقال نیز عمل کند.
۴. مراجع مرکزی به منظور نیل به اهداف این معاهده، از مجاری دیپلماتیک با یکدیگر در ارتباط خواهند بود.
۵. در مواقع ضروری، درخواست‌ها می‌تواند به طور مستقیم بین مراجع مرکزی طرف‌ها رد و بدل شوند، اما باید فوری از مجاری دیپلماتیک به صورت مکتوب تأیید گردند.
۶. طرف‌ها می‌توانند در هر زمان، هرگونه تغییر در انتخاب مرجع مرکزی و یا مرجع انتقال و وظایف آن از نظر این معاهده را اطلاع‌رسانی نمایند. اطلاعیه تغییرات مزبور با مبادله یادداشت‌های دیپلماتیک صورت خواهد پذیرفت.
۷. مراجع مرکزی تسریع و کارآیی معاضدت حقوقی متقابل را بر اساس این معاهده تضمین خواهند کرد.

ماده ۷

وظایف مراجع مرکزی

۱. مراجع مرکزی باید:
 - الف) با یکدیگر همکاری و هماهنگی میان مراجع صلاحیتدار در دولت‌های مربوط خود را به منظور دستیابی به اهداف این معاهده ترغیب نمایند؛
 - ب) تمامی مکاتبات، درخواست‌ها و اسناد را به موجب این معاهده، تحویل دهند و دریافت نمایند؛
 - پ) جریان رسیدگی به موجب این معاهده را اقامه یا اقامه آن را تسهیل نمایند؛
 - ت) به کشف محل اختفای افراد و دارایی‌ها در قلمرو خود کمک نمایند؛
 - ث) اطلاعات مرتبط با وجود دارایی‌ها در مؤسسات مالی خود را، در محدوده قوانین طرف درخواست‌شونده، ارائه نمایند؛

ج) انتقال وجوه جمع آوری شده به موجب دستور صادره دادگاه در طرف درخواست شونده یا در اجرای تصمیم صادر شده در طرف درخواست کننده، از جمله وجوه موضوع پرداخت تعهدات نفقه را تسهیل نمایند.

۲. وظایف مراجع مرکزی می تواند توسط سایر نهادهای تعیین شده با هماهنگی مرجع مرکزی همان طرف، انجام گردد.

ماده ۸

معافیت از تصدیق

تمامی اسناد ارسالی توسط مراجع مرکزی یا نهادهای عمومی که برای اجرای هر یک از مفاد این معاهده تعیین شده اند، از تصدیق رسمی و محضری معاف هستند.

ماده ۹

اعتبار قانونی اسناد عمومی

چنانچه در اجرای این معاهده، اسناد عمومی از سوی یکی از طرف ها به عنوان سند در نظر گرفته شود، از سوی طرف دیگر نیز به همان اندازه به عنوان سند در نظر گرفته خواهد شد.

ماده ۱۰

هزینه های خدمات

- تمام تشریفات در حال انجام در طرف درخواست شونده، از جمله خدمات مراجع مرکزی و همکاری های اجرائی و حقوقی لازم، باید توسط همان طرف و بدون هزینه به طرف درخواست کننده یا شخص متقاضی صورت پذیرد.
- بند فوق در موارد زیر اعمال نمی شود:
 - الف) مدارک درخواستی که مستلزم هزینه های غیر متعارف هستند؛
 - ب) کارشناسانی که برای مشارکت در جریان رسیدگی تعیین شده اند؛
 - پ) کمک هزینه که قرار است به شاهدان پرداخت شود؛ یا

ت) هزینه‌های ناشی از رعایت جریان رسیدگی معین و ویژه که از سوی طرف درخواست‌کننده تقاضا شده است.

۳. در مواردی که در بند دوم این ماده بیان شد، نام کامل و نشانی دقیق شخص مسؤول پرداخت هزینه‌ها و اجرت‌ها، در قلمرو طرف درخواست‌شونده، باید در درخواست ذکر گردد.

ماده ۱۱

حق مراجعه به محاکم قضائی

۱. اتباع هر یک از طرف‌ها باید برای دفاع از حقوق و منافع خود در طرف دیگر و در موقعیت مشابه با اتباع آن طرف، حق مراجعه آزادانه به محاکم قضائی و در جریان‌های رسیدگی، حقوق و تعهدات برابر را داشته باشند.
۲. بند فوق به نحو مشابه در رابطه با اشخاص حقوقی که طبق قوانین هر یک از طرف‌ها ثبت شده‌اند، اعمال خواهد شد.

ماده ۱۲

معافیت از ارائه ضمانتنامه یا وثیقه

صرف شرایط متقاضی به عنوان تبعه هر یک از طرف‌ها نباید موجب الزام به ارائه ضمانتنامه یا وثیقه یا هر عنوان دیگری که ممکن است داشته باشد، گردد.

ماده ۱۳

معاضدت حقوقی رایگان

۱. به استثنای مفاد مذکور در بند (۳) این ماده، اتباع هر یک از طرف‌ها، باید در قلمرو طرف دیگر، به همان میزان که اتباع آن طرف از مساعدت‌های حقوقی رایگان برخوردار هستند، برخوردار باشند.
۲. چنانچه شخصی در قلمرو یکی از طرف‌ها، در جریان رسیدگی منجر به رأی، از مزیت معاضدت حقوقی برخوردار شده باشد، شخص مذکور باید بدون بررسی

مجدد، از همان مزیت معاضدت حقوقی برای شناسایی و اجرای آن رأی، در قلمرو طرف دیگر برخوردار باشد.

۳. طرف درخواست‌شونده باید معاضدت حقوقی رایگان را در مواردی که درخواست معاضدت حقوقی متقابل مربوط به جریان‌های رسیدگی‌های تعهد نفقه است، فراهم نماید حتی اگر معاضدت مورد درخواست، تنها ابلاغ اوراق یا اخطاریه به خواننده باشد.

ماده ۱۴

انتقال وجوه

۱. طرف‌ها باید کم‌هزینه‌ترین و مؤثرترین ابزارهای موجود را برای انتقال وجوه حاصل از اعمال این معاهده، به کار برند.
۲. طرف‌ها باید علی‌رغم محدودیت‌های احتمالی وضع‌شده توسط حقوق داخلی خود، بیشترین اولویت را به انتقال وجوه حاصل از اعمال این معاهده اختصاص دهند.

ماده ۱۵

جلسه استماع تصویری

۱. طرف درخواست‌کننده می‌تواند درخواست نماید که جلسه استماع به صورت تصویری برگزار شود.
۲. طرف درخواست‌شونده باید با جلسات استماع به صورت تصویری موافقت یا مخالفت نماید.
۳. درخواست جلسات استماع به صورت تصویری باید علاوه بر محتوای اطلاعات درخواست‌ها، مشتمل بر نام مقام‌ها و افراد دیگری باشد که در جلسه استماع شرکت خواهند کرد.
۴. طرف درخواست‌شونده طبق حقوق داخلی خود باید شخصی که قرار است اظهارات وی استماع شود را احضار نماید.

۵. مقررات زیر باید در جلسات استماع به صورت تصویری اعمال شوند:

الف) جلسه استماع باید در حضور مقام صلاحیتدار طرف درخواست‌شونده و در صورت لزوم با کمک یک مترجم انجام شود. این مقام همچنین مسؤول شناسایی شخصی که اظهارات وی باید استماع شود و مسؤول رعایت تشریفات قانونی می‌باشد. در مواردی که مقام صلاحیتدار طرف درخواست‌شونده تشخیص دهد که تشریفات قانونی در هنگام جلسه استماع رعایت نشده است، بلافاصله باید اقدامات لازم را به منظور کسب اطمینان از ادامه مناسب جلسه استماع به عمل آورد.

ب) جلسه استماع باید توسط مقام صلاحیتدار طرف درخواست‌کننده یا بنا به دستور وی طبق حقوق داخلی آن انجام شود.

پ) طرف درخواست‌شونده باید بنا بر درخواست طرف درخواست‌کننده یا شخصی که قرار است اظهارات وی استماع شود، ترتیبی اتخاذ نماید که شخص مذکور از کمک مترجم برخوردار شود.

ت) شخصی که قرار است اظهارات وی استماع شود، در صورتی که چنین حقی طبق قانون طرف درخواست‌شونده یا طرف درخواست‌کننده، به رسمیت شناخته شده باشد، از حق سکوت اختیار کردن برخوردار خواهد بود.

۶. مقام صلاحیتدار طرف درخواست‌شونده باید بعد از اتمام جلسه استماع، اقدام به نوشتن گزارشی حاوی موارد زیر نماید:

الف) تاریخ و مکان برگزاری جلسه استماع با امضای اشخاصی که در جلسه استماع حضور یافته‌اند؛

ب) هویت شخصی که اظهارات وی استماع شده است؛

پ) مشخصات و هویت افراد دیگری که در طرف درخواست‌شونده در جلسه استماع شرکت کرده‌اند؛

ت) تعهد یا سوگندنامه؛ و

ث) شرایط فنی که جلسه استماع طبق آن برگزار شده است.

۷. اسنادی که در بند پیشین به آن اشاره شده است، باید توسط مرجع مرکزی طرف درخواست شونده برای مرجع مرکزی طرف درخواست کننده ارسال شود.
۸. طرف درخواست شونده باید اقدامات مقتضی طبق این ماده را در خصوص ادای شهادت شهود یا استماع اظهارات کارشناسان در قلمرو خود و برابر با حقوق داخلی خود و به همان ترتیبی که در جریان رسیدگی داخلی آن مقرر شده است، اعمال نماید، و
- الف) امتناع از ادای شهادت در مواردی که به فرد تحمیل شده باشد، یا
- ب) ارائه بیانات ناصحیح.

ماده ۱۶

شناسایی، اجراء و أخذ تصمیمها

۱. آرای صادره در طرف درخواست کننده در طرف درخواست شونده شناسایی و اجراء می گردند، مشروط بر این که:
- الف) از سوی یک نهاد قضائی صلاحیتدار صادر شده باشند؛
- ب) طرفهای دخیل در جریان رسیدگی طبق قوانین طرفی که تصمیم در آنجا صادر شده است، نزد دادگاه حاضر یا حداقل برای ایشان احضاریه صادر شده باشد؛
- پ) طبق قوانین طرف صادرکننده، لازم الاجراء باشند؛
- ت) نهاد قضائی طرف درخواست شونده، برای همان طرفهای دخیل در جریان رسیدگی، با درخواست مشابه و دلیل مشابه برای درخواست، رأی نهائی صادر نکرده باشد؛
- ث) پیش از ارائه درخواست شناسایی در طرف درخواست شونده، پرونده همان طرفهای دخیل در جریان رسیدگی نزد نهاد قضائی طرف درخواست شونده با درخواست مشابه و دلیل مشابه برای درخواست، آغاز نشده باشد.

۲. تصمیم‌های صادره در طرف درخواست‌شونده می‌تواند موضوع درخواست‌های اجراء به موجب این معاهده باشد.
۳. طرف درخواست‌کننده می‌تواند أخذ یا تجدیدنظر یک تصمیم را در طرف درخواست‌شونده، درخواست نماید.

ماده ۱۷

شناسایی جزئی یا راه‌حل‌های جایگزین

۱. چنانچه کل یک حکم قابل اجراء نباشد، طرف درخواست‌شونده می‌تواند شناسایی بخشی از آن را بپذیرد.
۲. چنانچه طرف درخواست‌شونده قادر به شناسایی یا اجرای تصمیم صادره در طرف درخواست‌کننده به موجب مفاد این معاهده نباشد، تمام اقدامات مقتضی را به موجب قوانین داخلی خود برای تصمیم‌گیری اتخاذ خواهد نمود.

ماده ۱۸

ممنوعیت تجدیدنظر در ماهیت رأی صادره

- طرف درخواست‌شونده در ماهیت تصمیمی که شناسایی و اجرای آن درخواست شده است تجدیدنظر نخواهد کرد.

ماده ۱۹

اقدامات موقت

- اقدامات موقت چنانچه در طرف درخواست‌کننده قابل شناسایی و اجراء باشند و با مفاد پیشین مطابقت داشته باشند، در طرف درخواست‌شونده شناسایی و اجراء خواهند شد.

ماده ۲۰

شناسایی و اجرای تصمیم‌های نهائی به وسیله نیابت قضائی

- تصمیم‌های نهائی می‌تواند به جز دیگر روش‌ها، از طریق نیابت قضائی نیز قابل شناسایی و اجراء باشد.

ماده ۲۱

سازگاری با ترتیبات دیگر

معاضدت و ترتیبات مندرج در این معاهده، مانع اعطای معاضدت هر یک از طرف‌ها به طرف دیگر از طریق مفاد دیگر موافقتنامه‌های بین‌المللی که یک طرف عضو آن می‌باشد، حقوق بین‌الملل عرفی یا از طریق مفاد قوانین داخلی خود، نخواهد بود. طرف‌ها همچنین می‌توانند به موجب هر یک از ترتیبات، موافقتنامه‌ها و رویه‌هایی که ممکن است میان مراجع صلاحیتدار طرف‌ها قابل اجراء باشد، معاضدت را ارائه نمایند.

ماده ۲۲

حل و فصل اختلاف‌ها

هرگونه اختلاف میان طرف‌ها در مورد تفسیر یا اجرای این معاهده، به طور دوستانه و از طریق مذاکره از مجاری دیپلماتیک حل و فصل خواهد شد.

ماده ۲۳

اصلاحات

این معاهده می‌تواند در هر زمان طبق توافق متقابل طرف‌ها به صورت مکتوب اصلاح شود. چنین اصلاحی به همان طریقی لازم‌الاجراء خواهد شد که برای لازم‌الاجراء شدن این معاهده قابل اعمال است.

ماده ۲۴

لازم‌الاجراء شدن

۱. این معاهده شصت روز پس از دریافت آخرین یادداشت دیپلماتیک که به موجب آن یک طرف، طرف دیگر را از اتمام جریان‌های رسیدگی داخلی لازم‌الاجراء دربارۀ لازم‌الاجراء شدن این معاهده آگاه می‌نماید، برای مدت نامحدود لازم‌الاجراء خواهد شد.

۲. درخواست‌های صادره بر اساس این معاهده، می‌تواند برای جرائمی که پیش از لازم‌الاجراء شدن آن ارتکاب یافته‌اند اعمال شود.

۲۵ ۵۵۶

فسخ

۱. هر طرف می تواند این معاهده را با ارسال یادداشت کتبی به طرف دیگر از مجاری دیپلماتیک، فسخ نماید.
۲. فسخ شش ماه پس از تاریخ دریافت اطلاعیه نافذ خواهد شد.
۳. در خصوص درخواست هایی که پیش از یادداشت کتبی مذکور صادر یا طی اطلاعیه شش ماهه دریافت شده اند، مطابق با این معاهده عمل خواهد شد. در تأیید مراتب بالا، امضاء کنندگان زیر که به نحو مقتضی از سوی دولت های متبوع خود مجاز شده اند، این معاهده را امضاء نمودند.

این معاهده در یک مقدمه و بیست و پنج ماده در برازیلیا در تاریخ ۲۱ فروردین ماه ۱۳۹۷ هجری شمسی مطابق با ۱۰ آوریل ۲۰۱۸ میلادی، در دو نسخه به زبان های فارسی، پرتغالی و انگلیسی تنظیم گردید که تمامی آنها دارای اعتبار یکسان می باشند. در صورت بروز هر گونه اختلاف در تفسیر، متن انگلیسی مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

از طرف
جمهوری فدرال برزیل
آلویسیو نونس فریرا
وزیر امور خارجه

از طرف
جمهوری اسلامی ایران
محمدجواد ظریف
وزیر امور خارجه

لایحه فوق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره منضم به متن موافقتنامه، شامل مقدمه و بیست و پنج ماده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و نهم اردیبهشت ماه یکهزار و چهارصد مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

محمدباقر قالیباف